

FCG Finnish Consulting Group Oy, Tuuli Aaltonen
Mutku-päivät 23.9.2021

Pimat ja jätteet konkurssitilanteessa –case Koverhar

Koverharin terästehtaan historia

- Masuuni käynnistyi 1961 → harkkorauta
- Terästehdas käynnistyi 1971 → terästeelmät
- Konkurssi 2012
- Suurin osa alueesta edelleen konkurssipesällä, satama ym. myyty Hangon kaupungille

- Hangon Lappohjassa
- Tehdasalueen koko noin 100 ha
- Rakennettu 1960-1970-luvuilla luonnontilaiselle alueelle
- Pohjavesialueet ympäröivät tehdasaluetta
- Perusmaa hiekkaa

suljettu
ongelmajätteen
kaatopaikka

kuonankäsittely

romukenttä

ilmakaasutehdas

tuontisatama

voimalaitos

masuuni

terästehdas

tavanomaisen
jätteet
kaatopaikka

vientisatama

rautatie

Konkurssipesän vastuut ympäristö- asioissa

- Ympäristölainsäädäntö vs. konkurssilainsäädäntö
 - Tilanne oikeudellisesti epäselvä, sillä ympäristölainsäädännön velvoitteiden soveltamisesta konkurssitilanteessa ei ole säädetty
 - Esitys konkurssipesän ympäristövastuusta kaatui perustuslakivaliokunnassa 2019
- Konkurssipesä on vastuussa sen harjoittamasta toiminnasta aiheutuneista ympäristöongelmista

Konkurssipesä on jätteen haltijana jätehuoltovastuussa silloinkin, kun jäte on syntynyt konkurssivelallisen toiminnasta

Koverharin tapauksessa

- Kemikaalien yms. asianmukainen poistaminen alueelta pikaisesti konkurssin jälkeen
- Syanidipitoisten lietteiden toimittaminen loppusijoitukseen
- Kasoilla olevien sekakuonan ja masuuninon luovuttaminen toimijalle, jolla on ympäristölupa niiden käsittelyyn
- Purkujätteistä huolehtiminen

- Konkurssipesää ei ole pidetty vastuussa maaperän tai pohjaveden pilaantuneisuudesta, mikäli se on aiheutunut velallisen toiminnasta eikä konkurssipesä ole jatkanut toimintaa

Koverharin tapauksessa

- Konkurssipesä on teettänyt useita maaperän pilaantuneisuustutkimuksia. Osa tutkimuksista on tehty tuottamaan tietoa alueen tilasta ostajakandidaateille. Osa tutkimuksista on tehty ympäristölupaviranomaisten määräyksestä liittyen konkurssipesälle myönnettyihin ympäristölupiin.
- Pilaantuneen maaperän kunnostuksia ei ole tehty.

- Mikäli konkurssipesän varat on niin vähäiset, että ne eivät riitä konkurssikustannusten kattamiseen tai vähäistä suurempiin jako-osuuksiin
 - haetaan konkurssia raukeamaan tai
 - tehdään julkisselvitys
 - Julkisselvitys tehdään, mikäli konkurssipesällä ei ole riittäviä varoja ympäristövahinkojen estämiseen. Tällöin konkurssiasiamiehen toimisto eli käytännössä valtio vastaa kuluista siltä osin kuin pesän varat eivät niihin riitä.

Maankäytön muutos

- Konkurssin jälkeen konkurssipesä pyrki myymään tehtaan tuotantokäyttöön
- Tuotantorakennusten purku vuosina 2014-2017
- Hangon kaupunki osti sataman alueen 2015

- Asemakaava 8.3.2018
 - LS-1 Satama-alue
 - Maaperän pilaantuneisuus on tutkittava ennen alueella tehtäviä rakennus- ja kaivutoimenpiteitä.
 - E-1 Erityisalue
 - Kaatopaikat
 - T-1 Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue

Tuotanto- laitosten purkaminen

- Koneita ja laitteita myytiin käyttöön useisiin eri maihin
- Metallien ja muiden soveltuvien materiaalien hyötykäyttö
- Betonirakenteet
 - Öljyisten betonien poisto ja loppusijoitus
 - Muiden betonien murskaus ja hyödyntäminen alueella

- Konkurssipesä haki ja sai ympäristöluvan purettavien rakennusten maanpinnantason alapuolisten rakenteiden paikalleen jättämiselle ja betonimurskeen hyödyntämiselle avoimien rakenteiden täytöissä
- Lupamääräys tiettyjen purkualueiden pimatutkimuksista
- Tuleva käyttö huomioitu hyödyntämisessä
 - Maanpintojen taseus tulevaa käyttöä ajatellen
 - Betonimursketäytöt peitettävä viiden vuoden kuluessa
 - Dokumentointi

Maaperän pilaantuneisuus

- Tuotantotoiminnassa on käytetty vähän vaarallisia kemikaaleja
 - Rikkihappoa ja lipeää vedenkäsittelyyn, poltto- ja hydraulikkaöljyjä useassa kohteessa
- Alueen maaperää on laajalti täytetty kuonalla
 - Kuonan käyttö maarakentamisessa hyväksytty tehtaan ympäristöluvassa
 - Kuonassa korkeita raskasmetallipitoisuuksia niukkaliukoisessa muodossa
- Tuotantotoiminnan aikaiset pima-tutkimukset ja kunnostukset
 - Joitakin öljyvahinkokunnostuksia
 - Yksittäisten alueiden pima-tutkimuksia
 - Koko alueen kattava pohjavesiseuranta

- Konkurssin aikaiset pima-tutkimukset
 - Vuonna 2013 koko alueen tutkimukset
 - 72 maanäytepistettä
 - Noin puolessa pisteitä raskasmetallipitoisuudet yli YOA (V, Zn, Cr...)
 - Öljyä muutamassa pisteessä yli YOA
 - Vuosina 2015-2018 maaperätutkimuksia alueilla, joilla purkutöitä
 - Yhteensä 36 maanäytepistettä
 - Tutkimukset osittain määrätty ympäristöluvassa
 - Öljypilaantuneisuutta arinan alueella

- Johtopäätökset
 - Kuonaa ja raskasmetalleja laajalla alueella
 - Alueen käyttöhistoria, käytetyt kemikaalit ja riskikohteet melko hyvin hallussa
 - Orgaanisista haitta-aineista öljyä löytyy tietyiltä alueilta, joilla selvä käyttöhistoria, esim. arinan alta
 - Lisäksi pintanuhjaantumista

FCG.

Hyvän elämän tekijät